

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑΨΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΗ'.

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι πρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἐκ τῆς 1 Ἰανουαρίου ἑκάστη. Ἔτους καὶ εἰσὶ ἑτησίαι. — Γραφεῖον Διοσφ. Ὁδ. Παρθενιαγωγείου 12.

21 Δεκεμβρίου 1889.

Ἡ ΓΑΛΛΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΑΙ Ο ΣΑΡΣΑΙ

[Σπάνιον παράδειγμα φιλολογικῆς μετριοφροσύνης ἔδωκεν ἐσχάτως ὁ διάσημος δραματικός κριτικὸς Φραγκίσκος Σαρσαι, παραιτηθεὶς τῆς ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ ὑποψηφιότητος αὐτοῦ, καίτοι ἡ ἐκλογή του ἦτο ἐκ τῶν προτέρων ἐξησφαλισμένη. Τοὺς λόγους τῆς παραιτήσεως ταύτης ὁ ἐπιφανὴς συγγραφεὺς ἐξηγήσας δι' εὐφροσύνης καὶ φιλοσοφικωτάτου ἄρθρου, τὸ ὅποιον παραθέτομεν ἐν ταῦθα χάριν τῶν ἀναγνώστων τῆς Ἑστίας.]

Ἡ ἔδρα τοῦ Ὁξζιᾶ ἐκενώθη ἐν τῇ Γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ. Τινὲς ἐκ τῶν μάλλον ἐπιφανῶν ἀνδρῶν τοῦ ἐνδόξου οὗτου σωματείου ἔσχον τὴν τιμητικὴν ιδέαν ν' ἀποβλέψωσι πρὸς ἐμὲ καὶ μ' ἐκάλεσαν νὰ κατέλθω εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἐκλογῆς. Ἐννοεῖτε ὅτι αἱ προτάσεις αὗται μὲ συνεκίνησαν καὶ μὲ ἐτράχαζαν βαθέως. Ἐπὶ πολὺ ἐδίστιασα τί ἔπρεπε νὰ πράξω· ἀλλὰ σήμερον ἔλαβα τὴν ἀπόφασιν μου καὶ ἐὰν ἐκμυστηρεύωμαι τὰς ἀνησυχίας μου εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῶν *Χροικῶν*⁽¹⁾ πράττω τοῦτο διότι ἐξ ὅλων τῶν ἐφημερίδων εἰς τὰς ὁποίας γράφω εἶνε ἐκείνη μετὰ τῶν ἀναγνώστων τῆς ὁποίας αἰσθάνομαι ὅτι διατελῶ εἰς μεγαλειτέραν οικειότητα ιδεῶν καὶ αἰσθημάτων. Τοὺς θεωρῶ ὡς φίλους καὶ εὐχαριστοῦμαι νὰ συνομιλῶ μετ' αὐτῶν ἐλευθέρως.

Δὲν εἶμαι ἐξ ἐκείνων, οἵτινες συνειθίζουσι νὰ ἐκτοξεύωσιν εὐκολὰ ἐπιγράμματα κατὰ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας· πάντοτε ὠμίλησα περὶ αὐτῆς μετ' εὐλαθείας καὶ μετ' ἐκτιμῆσεως. Πολλὰκις εἰς τὸν βίον μου μού συνέβη νὰ γράψω κατ' ἀκαδημαϊκῶν ἀλλὰ πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν ἀνέκαθεν ἔτρεφα βαθὺν σεβασμὸν. Εἶνε μετὰ τῆς Γαλλικῆς Κωμωδίας ἐν τοῖς γράμμασι τὸ μόνον ἴδρυμα, τὸ ὅποιον συνδέει τὴν Γαλλίαν πρὸς τὸ ἀρχαῖον πολίτευμα καὶ διὰ μέσου τῆς Ἐπαναστάσεως συνεχίζει τὴν ἄλυσσιν τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων. Ἀπολαύει ἐξαιρετικῶν γοήτρων μετὰ τῶν πλείστων λογίων καὶ πάντων τῶν φιλογραμμάτων.

Καὶ οἱ ἐπιμονώτεροι σαρκασταὶ ἀναγκάζονται νὰ ὁμολογήσωσιν ὅτι ἀν περιλαμβανῆ μικρὸν ἀριθμὸν ἀνθρώπων ἀναξίων λόγου, ἀριθμεῖ ὅμως ἐν τοῖς κόλποις τῆς τὰς ἐπιφανεστέρως προσωπικότητος τῆς πατρίδος μας. Ὁ Ἀλέξανδρος Δουμαῦς υἱός, ὅστις ἀφού κατεργωνεύθη τὴν Ἀκαδημίαν, κατέληξεν εἰς τὸ νὰ θέσῃ τὴν ὑποψηφιότητά του, ἔλεγεν εἰς ἀπάντησιν τῶν μεμφομένων αὐτὸν διὰ τὴν παλινορθίαν ταύτην:

— Τί τὰ θέλετε; Εἶνε πάντοτε εὐχάριστον ν' ἀποτελῆ τις μέλος σωματείου, τὸ ὅποιον ἀριθμεῖ 40 μόνον μέλη.

Ἡδύνατο νὰ προσθέσῃ ὅτι ἐκ τῶν τεσσαράκοντα αὐτῶν μελῶν, τριάκοντα ἢ καὶ τριάκοντα πέντε εἶνε περιώνυμοι, διακρίνονται ἐν τοῖς γράμμασιν, ἐν ταῖς τέχναις, ὡς ῥήτορες, ἐν τῇ πολιτικῇ, εἰς τὰς αἰθούσας, πάντες δέ, ἀκόμη καὶ αὐτοὶ οἱ ὅλως ἄγνωστοι, εἶνε ἀνθρωποὶ καλοκαταθετραμμένοι, μετὰ τῶν ὁποίων εὐχαρίστως συναντᾶται τις τὰς ἡμέρας τῶν συνεδριάσεων καὶ ἠμιλεῖ ἐν ἐλευθερίᾳ.

Τὴν ιδέαν ταύτην οὐδέποτε ἔπαυσα νὰ ὑποστηρίζω ἐν τῇ δημοσιογραφίᾳ. Ἐπὶ τριάκοντα ἔτη μεταβαίνω τακτικώτατα εἰς τὰς συνεδριάσεις τῶν ἐπισήμων δεξιῶσεων διὰ ν' ἀκούσω εἰς μίαν γωνίαν, ἡ ὁποία ἐκ παραδόσεως κατέστη ἰδική μου καὶ τὴν ὁποίαν μού φυλάττουν οἱ συνήθεις ἀκροαταί, τοὺς λόγους τοῦ νέου ἀκαδημαϊκοῦ καὶ τοῦ δεξιουμένου αὐτὸν ἀντιπροσώπου τῆς Ἀκαδημίας· τὴν ἐσπέραν ὠμίλουν περὶ αὐτῶν ἐν τῷ τύπῳ καὶ τοὺς ἀνεγίνωσκαι, προσπαθῶν νὰ ἐξέρω ὅ, τι μάλλον ἐτίμα τὸ εὐγενὲς σωματεῖον.

Δὲν ἐκωλύομένη λοιπὸν οὔτε ἐστενοχωροῦμένη ἀπὸ δηλώσεις, ὁποῖαι αἰ διαφυγοῦσαι ἄλλοτε τὸν Ζολᾶ καὶ διὰ τὰς ὁποίας μεταμελεῖται τῶρα⁽¹⁾ ἡ ἡμοίων πρὸς ὅσας ἐπανειλημμένως διετύπωσεν ὁ Δωδέ. Δὲν ἤμην ὑποχρεωμένος ὡς οἱ ἄλλοι νὰ λατρεύσω ὅ, τι τὴν προτεραιαν ἔκαυσα, διότι δὲν ἔκαυσα τίποτε. Πάντοτε ἐφρόνου ὅτι ὁ τίτλος τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ εἶνε ἡ ὠραιότερα

(1) Τοῦ περιοδικοῦ ἐν τῷ ὁποίῳ ἐδημοσιεύθη τὸ ἄρθρον.

(1) Ὡς γνωστὸν ὁ Ζολᾶ προβάλλει νῦν τὴν ὑποψηφιότητά του ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ.

ΦΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΡΙΣΛΕΡ

ΜΥΣΤΙΣΤΟΡΗΜΑ ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΔΩΔΕ

Μετάφρασις Χ. Αννίνου.

(Συρέχεια ἴδι προηγούμενον φύλλον).

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐκρούσθη ἡ θύρα.

— Σήκω λοιπόν! . . . βλέπεις ὅτι πρέπει νὰ ἐπιδοθῶμεν εἰς τὸν νέον μας βίον, εἶπεν αὐτῷ ταπεινῇ τῇ φωνῇ καὶ μετὰ πικροῦ μειδιάματος.

Εἶτα ἐπορεύθη νὰ ἴδῃ τίς ἦτο ὁ κρούων.

Ὁ κ. Ρίσιλερ παρήγγελλεν εἰς τὸν κύριον νὰ καταβῆ κάτω εἰς τὸ γραφεῖον.

— Πολύ καλὰ, ἀπήντησεν αὐτῇ· εἰπέτε ὅτι θὰ καταβῶμεν μετ' ὀλίγον.

Ὁ Γεώργιος προὐχώρησεν ὅπως ἐξέλιθη, ἀλλ' αὐτῇ τὸν ἠμποδίσεν.

— Ὅχι, εἶπεν· ἄφησε νὰ ὑπάγω ἐγώ. Δὲν πρέπει νὰ σέ ἴδῃ ἀκόμη.

— Ὅμως...

— Ὅχι, σοῦ λέγω τὸ ἀπαιτῶ! Δὲν εἰξεύρεις εἰς ποίαν κατάστασιν ἀγανακτήσεως καὶ ὀργῆς εὐρίσκεται ὁ ἀτυχὴς αὐτὸς τὸν ὁποῖον ἠπατήσατε. Νὰ τὸν εἴδῃτε τὴν νύκτα πῶς συνέτριβε σχεδὸν ἀπὸ τὸ σφίξιμον τοῦ βραχίονος τῆς συζύγου του!...

Ἐλεγε ταῦτα ἀτενίζουσα αὐτὸν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μετὰ περιεργείας σκληρὰς δι' αὐτὴν τὴν ἰδίαν. Ἀλλ' ὁ Γεώργιος δὲν συνεκινήθη· ἠρέκεσθη μόνον ν' ἀπαντήσῃ:

— Ἡ ζωὴ μου ἀνήκει εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

— Ἀνίκει καὶ εἰς ἐμὲ ἐπίσης καὶ δὲν θέλω νὰ καταβῆ. Ἀρκετὸν σκάνδαλον ἔγεινεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου. Συλλογίσου ὅτι ὅλον τὸ ἐργαστάσιον γινώσκει τὰ διατρέχοντα. Μας παραμονεύουν, μας κατασκοπεύουν. Ἐχειράσθη νὰ μεταχειρισθῶν ὅλην τὴν ἐξουσίαν των οἱ ἀρχιεργάται διὰ νὰ ἀρχίσῃ σήμερον ἡ ἐργασία, διὰ νὰ προσηλωθῶν εἰς τὸ ἔργον των ὅλα τὰ περίεργα βλέμματα.

— Ἀλλὰ θὰ ἐφαίνετο ὅτι κρύπτομαι!

— Ἐστὼ. Καὶ τί με τοῦτο; Ἰδοῦ, αὐτοὶ εἶνε οἱ ἄνδρες! Δὲν ὀπισθοχωροῦν ἀπέναντι τῶν μεγάλων ἐγλελημάτων, ν' ἀπατήσωσι τὴν σύζυγον, ν' ἀπατήσωσι τὸν φίλον· ἀλλ' ἡ ἰδέα ὅτι ἐνδέχεται νὰ κατηγορηθῶν ὡς φοβηθέντες τοὺς προξενεῖ περισσοτέρων ἀπὸ πᾶν ἄλλο αἰσθήσιν. Ἄλλως τε ἄκουσε ἡ Σιδωνία ἀνεχώρησε, ἀνεχώρησε διὰ παντός· ἐάν ἐξέλιθη ἀπ' ἐδῶ, θὰ ὑποθέσω ὅτι πηγαινεὶ νὰ τὴν συναντήσῃ.

— Πολύ καλὰ, μένω, εἶπεν ὁ Γεώργιος· θὰ κάμω ὅ,τι θέλεις.

Ἡ Κλαίρη κατήλθεν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Πλανῆ.

Ἄσπερ ἤθελεν ἰδεῖ τὸν Ρίσιλερ περιπατοῦντα ἐντὸς τοῦ γραφείου μετὰ τὰς χεῖρας ὀπισθεν, ἀτάραχον ὡς συνήθως οὐδέποτε ἤθελεν ὑποθέσει ὅσα συνέβησαν αὐτῷ ἀπὸ τῆς προτεραίας. Τοῦ Σιγισμούνδου ἡ ἡμορφὴ ἠκτινοβόλοι, διότι εἰς ὅλα ταῦτα αὐτὸς ἄλλο τι δὲν εἴβλεπεν εἰμὴ τὰς συναλλαγματικὰς ἐξοφληθείσας κατὰ τὴν προσδιωρισμένην ὥραν καὶ τὴν τιμὴν τοῦ καταστήματος διασωθεῖσαν.

Ὅτε ἐνεφανίσθη ἡ κυρία Φρομών, ὁ Ρίσιλερ ἐμειδίασε θλιβερῶς καὶ ἔσεισε τὴν κεφαλὴν.

— Τὸ ἐπερίμενα ὅτι θὰ καταβῆτε ὑμεῖς ἀντὶ ἐκείνου, εἶπεν, ἀλλὰ δὲν ἠμπορῶ νὰ συνεννοηθῶ μετ' ὑμῶν. Εἶνε ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ τὸν ἴδω, νὰ τοῦ ὁμιλήσω. Ἐπληρώσαμεν σήμερον τὰ λήξαντα συναλλάγματα· τὸ σπουδαιότερον ἔγεινεν· ἀλλὰ πρέπει νὰ συνεννοηθῶμεν περὶ πολλῶν ἄλλων πραγμάτων.

— Ρίσιλερ, φίλε μου, σὰς παρακαλῶ, περιμείνατε ἀκόμη ὀλίγον.

— Διατί κυρία; δὲν πρέπει νὰ χάσωμεν οὔτε στιγμήν... ὦ, δὲν ἀμφιβαλλῶ, φοβεῖσθε μὴ πῶς δὲν δυνηθῶ νὰ συγκατῆσω κανέν κίνημα ὀργῆς... ἡσυχάσατε... καθησυχάσατε καὶ αὐτόν... Ἐνθυμείσθε τί σὰς εἶπα, περὶ μιᾶς μόνης τιμῆς ἐνδιαφέρομαι καὶ μεριμνῶ περισσότερον καὶ ἀπὸ τὴν ἰδικὴν μου, περὶ τῆς τιμῆς τοῦ οἴκου Φρομών. Τὸν ἐξέθεσα διὰ τοῦ σφάλματός μου. Ὁφείλω λοιπὸν πρὸ πάντων νὰ ἐπανορθώσω τὸ κακὸν τὸ ὁποῖον ἐπραξάμην τὸ ὁποῖον ἔφησα νὰ γείνη.

— Ἡ πρὸς ἡμᾶς διαγωγή σας εἶνε ἀξιοθαύμαστος, φίλτατε Ρίσιλερ, τὸ γνωρίζω.

— ὦ, κυρία! . . . ἂν τὸν εἴβλεπετε! . . . εἶνε ἄγιος, εἶπεν ὁ ταλαίπωρος Σιγισμούνδος, ὅστις μὴ τολμῶν νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὸν φίλον του, ἤθελε τοῦλάχιστον νὰ ἐκδηλώσῃ πρὸς αὐτὸν τὴν μεταμέλειάν του.

Ἡ Κλαίρη ἐξηκολούθησεν.

— Ἀλλὰ δὲν φοβεῖσθε; Αἱ ἀνθρώπιναι δυνάμεις ἔχουν ὅρια... Ἴσως ἡ παρουσία τοῦ ἀνθρώπου ὅστις τόσο πολὺ σὰς ἔβλαψεν...

Ὁ Ρίσιλερ ἔλαβεν ἀμφοτέρως τὰς χεῖρας τῆς καὶ τὴν προσέβλεψεν εἰς τὸ βάθος τῶν ὀφθαλμῶν μετ' ἀνεπιτηδεύτου θαυμασμοῦ.

— Εἰσθε ἀγνώωτον πλάσμα, εἶπεν ἀφοῦ μοῦ ὁμιλεῖτε μόνον περὶ τῆς βλάβης τῆς ἰδικῆς μου... Ἀλλὰ δὲν εἰξεύρετε λοιπὸν ὅτι τὸν μισῶ ἐπίσης καὶ διὰ τὴν πρὸς ὑμᾶς προδοσίαν του; Κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην ὁμως οὐδὲν ἐξ αὐτῶν συλλογίζομαι. Κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην εἶμαι ἔμπορος, ὅστις ἐπιθυμῶ νὰ συνεννοηθῆ μετὰ τοῦ συνεταίρου του διὰ τὸ καλὸν τοῦ ἐμπορικοῦ των οἴκου. Ἄς καταβῆ λοιπὸν ἀφόβως καὶ ἂν φοβεῖσθε μὴ πῶς παραφερθῶ, μένατε καὶ σεις ἐδῶ ἢ θεία μόνη τῆς θυγατρὸς τοῦ πα-

λαίου μου προϊσταμένου ἀρκεῖ νὰ μοῦ ὑπενθυμίσῃ τὸν λόγον μου καὶ τὸ καθήκον μου.

— Σὰς πιστεύω, φίλε μου, εἶπεν ἡ Κλαίρη καὶ ἀνῆλθεν ὅπως προσκαλέσῃ τὸν σύζυγόν της.

Ἡ πρώτη στιγμή τῆς συνεντεύξεως ὑπῆρξε φοβερά. Ὁ Γεώργιος ἦτο πελιδνός, συγκεινημένος, τεταπεινωμένος. Προὔτιμα χιλιάκις νὰ εὐρεθῆ ἀπέναντι τοῦ πιστολίου τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου εἰς εἴκοσι βημάτων ἀπόστασιν, ἀναμένων νὰ πυροβολήσῃ, παρὰ νὰ ἐμφανισθῆ ἐνώπιόν του ὡς ἐνοχὸς ἀτιμώρητος, καὶ νὰ εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ συγκατῆ τὰ αἰσθήματά του ὅπως μὴ ἐκτραπῶσιν ἐκ τῆς ἀπερίττου γαλήνης συνδιαλέξεως περὶ συμφερόντων καὶ ὑποθέσεων.

Ὁ Ρίσιλερ προσεποιεῖτο ὅτι δὲν τὸν εἴβλεπε καὶ ἐξηκολούθει νὰ περιπατῆ μεγάλοις βήμασιν ἐνῶ ἔλαλει:

— . . . Τὸ κατὰστημά μας διέρχεται φοβερὰν κρίσιν... Ἀπεφύγομεν τὴν καταστροφὴν σήμερον, ἀλλὰ δὲν εἶνε αὐτὴ ἡ τελευταία λήξις...

Ἡ κατηραμένη ἐκείνη ἐφεύρεσις μ' ἔκαμε ν' ἀπομακρυνθῶ πρὸ πολλοῦ ἐκ τῶν ὑποθέσεων. Ἐτυχῶς τώρα ἠλευθερώθη καὶ δύναμαι ν' ἀσχοληθῶ εἰς αὐτάς. Πρέπει ὁμως ν' ἀσχοληθῆτε καὶ σεις ἐπίσης. Οἱ ἐργάται, οἱ ὑπάλληλοι ἠκολούθησαν καὶ αὐτοὶ ἐν μέρει τὸ παράδειγμα τῶν προϊσταμένων. Ὑπάρχει ὑπερβολικὴ ἀμέλεια καὶ ἐλευθερία. Σήμερον μάλιστα ἀπὸ ἐνός ἡδῆ ἔτους ἤρχισαν τὴν ἐργασίαν κατὰ τὴν τεταγμένην ὥραν. Ἐλπίζω ὅτι θὰ τὰ διορθώσῃτε ὅλα αὐτά. Ἐγὼ πρέπει νὰ καταγείνω εἰς τὰ σχέδιά μου, διότι τὰ ὑποδείγματα ἐπακρίωσαν πολὺ· χρειάζονται νέα διὰ τὰς νέας μηχανάς. Ἐχω μεγάλην πεποίθησιν εἰς τὰς ἔκτυπωτικὰς μηχανάς μας. Τὰ πειράματα ἐπέτυχον ὑπὲρ πᾶσαν προσδοκίαν. Δι' αὐτοῦ τοῦ μέσου βεβαίως θ' ἀνυψώσωμεν τὸ ἐμπόριόν μας. Δὲν σὰς τὸ εἶπα πρότερον, διότι ἤθελα νὰ σὰς κάμω ἐκπληξιν· ἀλλὰ τώρα δὲν ἠμπορεῖ πλέον νὰ ὑπάρξῃ ἐκπληξίς ἀνεμεταξὺ μας. Δὲν εἶνε ἀληθές, Γεώργιε;

Ἡ φωνὴ του εἶχεν ἔφρασιν εἰρωνείας τόσο ἀλγεινὴν, ὥστε ἡ Κλαίρη ἐρρίγησε φοβηθεῖσα ἐπικειμένην ἐκρηξίν. Πλὴν αὐτὸς ἐπανελάθει ἀπαθίστατα:

— Ναι, πιστεύω ὅτι δύναμαι νὰ σὰς διαβεβαιώσω ὅτι μετὰ ἕξ μῆνας ἡ ἔκτυπωτικὴ μηχανὴ Ρίσιλερ θ' ἀρχίσῃ νὰ διδῇ λαμπρὰ ἀποτελέσματα. Ἀλλ' αὐτὸ τὸ διάστημα τῶν ἕξ μῶν θὰ εἶνε πολὺ χαλεπὸν. Πρέπει νὰ περιορισθῶμεν, νὰ ἐλαττώσωμεν τὰ ἐξοδά μας, νὰ κάμωμεν ὅσας οικονομίας δυνηθῶμεν. Ἐχομεν πέντε σχεδιαστάς· δὲν θὰ ἔχωμεν εἰς τὸ ἐξῆς εἰμὴ δύο. Ἀναδέχομαι ἐγὼ ἐργασίαν τῶν λοιπῶν. Πρὸς ἀναπληρώσω τὴν ἐργασίαν τῶν λοιπῶν. Πρὸς τοῦτοις ἀπὸ τοῦ μηνὸς τούτου παραιτοῦμαι τῆς ιδιότητος τοῦ συνεταίρου. Θὰ λαμβάνω τὸν μι-

σθὸν τοῦ ἐργοστασιάρχου ὡς πρότερον καὶ οὐδὲν πλέον.

Ὁ Φρομών ἠθέλησε νὰ λαλήσῃ, ἀλλ' ἐν νεύμα τῆς συζύγου του τὸν ἀνεχαίτισεν· ὁ Ρίσιλερ ἐξηκολούθησεν:

— Δὲν εἶμαι πλέον συνεταίρός σας, Γεώργιε. Γίνομαι πάλιν ὑπάλληλος, οἷος ἔπρεπε πάντοτε νὰ μείνω. . . Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης τὸ συμβόλαιον τοῦ συνεταρισμοῦ μας εἶνε ἄκυρον. Τὸ θέλω, μ' ἐννοεῖτε; τὸ θέλω. Θὰ μείνωμεν ἐν τοιαύτῃ σχέσει πρὸς ἀλλήλους μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ὁ οἶκος θὰ ἐξέλθῃ τῆς δυσχερείας καὶ ἐγὼ θὰ δυνηθῶ νὰ. . . Ἀλλὰ τί θὰ κάμω τὴν ἡμέραν ἐκείνην τοῦτο ἀφορᾷ μόνον ἐμὲ. Αὐτὰ ἤθελα νὰ σὰς εἰπῶ, Γεώργιε. Πρέπει νὰ ἀσχοληθῆτε περὶ τοῦ ἐργοστασίου δραστηρίως, νὰ σὰς βλέπουν, νὰ συναισθάνωνται τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου, πιστεύω δὲ ὅτι μετὰ τῶν πολλῶν συμφορῶν μας ὑπάρχουν καὶ μερικαὶ ἐπιδεχόμεναι διόρθωσιν.

Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν σιγὴν ἠκούσθη κρότος τροχῶν ἐντὸς τοῦ κήπου, δύο δὲ μεγάλα φορτηγὰ ἀμαξία ἐσταμάτησαν πρὸ τῆς εἰσόδου τῆς οἰκίας.

— Σὰς ζητῶ συγγνώμην, εἶπεν ὁ Ρίσιλερ, πρέπει νὰ σὰς ἀφήσω μίαν στιγμήν. Ἦλθον αἱ ἀμαξίαι τοῦ Δημοπρατηρίου νὰ παραλάβουν τὰ πράγματά μου.

— Πῶς! πωλεῖτε καὶ τὰ ἐπιπλά σας; ἤρωτησεν ἡ κυρία Φρομών.

— Βεβαίως. . . μέχρι τοῦ τελευταίου. . . Τ' ἀποδίδω εἰς τὸ κατὰστημά μας· ἀνήκουν εἰς αὐτό.

— Ἀλλ' εἶνε ἀδύνατον, εἶπεν ὁ Γεώργιος. . . Δὲν δύναμαι νὰ τὸ ὑποφέρω αὐτό.

Ὁ Ρίσιλερ ἐστράφη μετὰ κινήματος ἀγανακτήσεως.

— Ὅριστε, εἶπε· τί δὲν δύνασθε νὰ ὑποφέρετε; Ἡ Κλαίρη τὸν ἀνεχαίτισε διὰ νεύματος ἰκετευτικοῦ.

— Ἀλήθεια. . . ἀλήθεια. . . ἐψιθύρισε καὶ ἐξῆλθε τάχιστα ὅπως ἀποφύγῃ τὸν πειρασμὸν ὑπ' οὗ κατελαμβάνετο, ν' ἀφήσῃ δηλαδὴ ἐπὶ τέλους τὴν καρδίαν του νὰ ἐκχυθῇ.

Τὸ δεύτερον πάτωμα ἦτο ἔρημον. Οἱ θεράποντες πληρωθέντες καὶ ἀποπεμφθέντες ἀπὸ πρῶτας εἶχον ἐγκαταλείψει τὴν οἰκίαν ἐν τῇ ἀταξίᾳ ἣν παρουσιάζει ἡ ἐπαύριον τῆς εορτῆς· ἐκέκτητο δὲ τὸ οἶκον τὴν ἰδιαιτέραν ἐκείνην ὅσιν τοῦ μέρους ἐνθα συνέβη δρᾶμά τι, καὶ τὸ ὅποιον μένει τρόπον τινὰ μετέωρον μετὰ τῶν τελεσθέντων ἡδῆ γεγονότων καὶ τῶν μελλόντων νὰ τελεσθῶσιν. Αἱ ἀνοικταὶ θύραι, οἱ ἀποθεμένοι παρὰ τὰς γωνίας τάπητες, οἱ πλήρεις ποτηρίων δίσκοι, αἱ προτομασκαίαι τοῦ δείπνου, ἡ ἐστρωμένη ἀκόμη καὶ ἄθικτος τράπεζα, ὁ ἐκ

έξωθούσαν τους φονείς. Τι του έγραψαν άρα γε; ποίον νέον ψεύδος είχαν εφεύρει; 'Ητοιμάζετο ν' ανοίξει την έπιστολήν, ότε έσταμάτησεν. 'Ηνώνησεν ότι άν ήθελε την άναγνώση, τό θάρρος του άπόλειτο. Κύπτων δέ προς τον ταμίαν:

— Σιγισμόνδε, φίλε μου, είπεν αύτῷ κρυφίως, θά μου κάμης μίαν χάριν;

— 'Ακούς εκεί!... είπεν ὁ άγαθός πρεσβύτερος μετ' ένθουσιασμοῦ. 'Ητο τόσοσν εύτυχής άκούων τον φίλον του νά του όμιλή με την άγαθήν φωνήν του τῶν παλαιῶν ήμερῶν!

— 'Ιδοῦ, νά μία έπιστολή την όποιαν μου έγραψαν και την όποιαν δέν θέλω ν' άναγνώσω τώρα. Είμαι βέβαιος ότι θά με έμπόδιζε νά σκεφθῶ και νά ζήσω. Φύλαξέ μου την και μαζί με αύτήν τοῦτο...

'Εξήγαγεν εκ του θυλακίου του μικρόν δέμα έπιμελῶς δεδεμένον, όπερ έτεινεν αύτῷ διά μέσου του δικτυωτοῦ.

— Αυτό είναι ὅ,τι μου άπομένει εκ του παρελθόντος, ὅ,τι μου άπομένει εκ τῆς γυναικός εκείνης. 'Απεφάσισα νά μή την ἴδω πλέον, ούτε νά ἴδω πράγμα τι τό όποιον νά μου την ύπενθυμίξη, πριν τό έργον μου έδῶ τελειώση και τελειώση καλῶς... "Έχω άνάγκην νά διατηρῶ τό κεφάλι μου ήσυχον, έννοιεις... Σὺ θά πληρώνης την σύνταξιν τῶν Σέβη. Και αύτή άν ζητήση τίποτε, κάμε ὅ,τι χρειάζεται... 'Αλλά μή μου όμιλήσης ποτέ περι αύτῆς... Και φύλαξε αύτήν την παρακαταθήκην έπιμελῶς μέγχις ὅτου σοί την ζητήσω πάλιν.

'Ο Σιγισμόνδος έκλεισε την έπιστολήν και τό μικρόν δέμα έντός μικροῦ άποκρύφου συρταρίου του γραφείου μετ' άλλων έγγραφων πολυτίμων. 'Αμέσως ὁ 'Ρίσλερ ήσυχολήθη ν' άναγνώση την άλληλογραφίαν του· άλλά καθ'όλον τό διάστημα ὁ 'Ρίσλερ έβλεπε μηχανομένους πρό τῶν ὀφθαλμῶν του τους λεπτούς άγγλικούς χαρακτήρας γραφέντας υπό τῆς μικρῆς χειρός, ήν τοσάκις είχε περιπαθῶς θλίψει επί τῆς καρδιάς του.

Ε'

Τό 'Ωδικόν καφενεϊόν.

Τί υπάλληλος σπάνιος και εύσυνείδητος ήτο ὁ νέος υπάλληλος του οίκου Φρομών!

Καθ' εκάστην ή λυχνία του άνήπτετο πρώτη και έσθύνετο τελευταία εις τά παράθυρα του έργοστασίου. Είχον έτοιμάσει δι' αυτόν ύψηλά υπό την στέγην έν δωμάτιον άκριβῶς παρόμοιον με εκείνο εις τό όποιον κατόκει άλλοτε μετά του Φραντζ, άλλθές κελλιον μοναστοῦ, έχον ὡς μόνα έπιπλα μίαν μικράν κλίνην σιδηράν και έν ξύλινον τραπέζιον κείμενον υπό την εικόνα του άδελφοῦ του. 'Ητο ὁ αυτός έργατικός, κανονικός και ήσυχος βίος, ὃν διήγε και κατά την εποχήν εκείνην.

Είργαζετο διαρκῶς και παρήγγελλε νά του

φέρωσι τό φαγητόν του από τό έγγύς κείμενον γαλακτοπωλείον. 'Αλλά φεῦ! ή νεότης, ή έλπίς διά παντός άποπτᾶσαι άπεστέρον παντός θελήτρου ὅλας αυτές τάς πκλαιάς του άνακμήσεις. Εύτυχῶς άπέμενον αύτῷ άκόμη ὁ Φραντζ και ή κυρία Γεωργίου, τά δύο μόνα ὄντα, τά ὅποια ήδύνετο νά συλλογισθῆ άνευ λύπης. 'Η κυρία Γεωργίου ήτο πάντοτε παρούσα, πάντοτε προσεκτική ὅπως τον περιποιήται και τον παρηγορῆ, ὁ δέ Φραντζ του έγραφε συχνάκις, άλλά περιέργως, χωρίς ποτε νά του αναφέρη την Σιδωνίαν. 'Ο 'Ρίσλερ ένόμιζεν ότι κάποιος τον ειδοποίησε περι τῶν έπελθουσῶν συμφορῶν, άπέφυγε δέ και αυτός εις τάς έπιστολάς του πάντα επί του άντικειμένου τούτου υπαινιγμόν. «'Ω, πότε θά ήμπορέσω νά τον προσκαλέσω νά έπιστρέψη!» Αυτό είναι τό όνειρόν του και ή μόνη φιλοδοξία του ν' άνυψώση τό κατάστημα και ν' άνακαλέση τον άδελφόν του.

'Εν τοσοῦτῳ αἱ ήμέραι παρήρχοντο δι' αυτόν ὁμοίμορφοι πάντοτε έν τῷ μέσῳ του ζωηροῦ θορύβου του έμπορίου και τῆς θλιβεράς μονώσεως τῆς λύπης του. Καθ' εκάστην πρωίαν κατήρχετο, διέτρεχε τά έργαστήρια, ένθα τό βαθύ σέβας ὅπερ ένέπνεεν ή αύστηρά και σιωπηλή μορφή του είχαν άποκαταστήσει την προς στιγμὴν διαταραχθεισάν τάξιν. Κατ' αρχάς πολλά έφλυάρησαν και πολυτρόπως έσχολιάσθη ή άναχώρησις τῆς Σιδωνίας. Οἱ μὲν έλεγόν ότι είχε δραπετεύσει μετά του έραστοῦ τῆς, οἱ δέ ότι την έδίωξεν ὁ 'Ρίσλερ. "Ο,τι άπεπλάνα πᾶσαν εικασίαν ήτο ή προς άλλήλους συμπεριφορά τῶν δύο συνεταίρων, ήτις ήτο φυσική ὡς και πρότερον 'Ενίοτε ὅμως, ὅτε συνωμίλουν κατά μόνας έντός του γραφείου, ὁ 'Ρίσλερ αἴφνης άνεσκήρατά ὡς νά διήρχετο πρό τῶν ὀφθαλμῶν του ή ὅπτασία τῆς μοιχείας. 'Εσκέπτετο ότι τά ένώπιόν του ὄμματα εκείνα, τό στόμα, ή μορφή, είχαν ψευσθῆ προς αυτόν έν ταῖς μυριάκις αὐτῶν έκφράσεσιν.

Τότε τον κατελάμβανεν ή έπιθυμία νά έπιπέση κατά του άθλιου εκείνου, νά τον πνίξη άνηλεῶς· άλλ' ή πάντοτε παρούσα εις τον νοῦν του ένθύμησις τῆς κυρίας Γεωργίου τον άνεχαίτιζεν. 'Ητο πρέπον νά φανῆ ήττον γενναίος, ήττον κύριος εκουτοῦ από την γυναίκα εκείνην; Οὐδ' ή Κλαίρη, οὐδ' ὁ Φρομών, οὐδ' άλλος τις έγίνωσκε τί συνέβαιναν έν τῇ ψυχῇ του. Μόλις έν τῇ συμφορᾷ του έδηλοῦτο αύστηρότης και άκαμψία τέως άσυνήθης εις αυτόν. Νῦν ὁ 'Ρίσλερ έπεβαλλετο εις τους έργάτας· ὅσοι δέ εξ αὐτῶν δέν ήσθηνοντο σεβασμόν προς την λευκανθεισάν έντός μιᾶς νυκτός κόμην του, προς τά συνεσπασμέναν και γεγηρακότα χαρακτηριστικά τῆς μορφῆς του, έτρεμον πρό του παραδόξου βλέμματός του, εξακοντιζόμενοι εξ ὀφθαλμοῦ μέ-

λανος και κυανίζοντος ὡς ὁ χαλύβδου. 'Αείποτε καλοκάγαθος και ήπιος προς τους έργάτας, είχε καταστή φοβερός διά πᾶσαν του κανονισμοῦ παραβασιν. 'Ενόμιζε τις ότι εξεδικετο δι' άγνωστόν τινα· παρελθούσαν έπιεικειαν, τυφλήν και έγκληματικήν, ής συνησθάνετο τό βάρος.

'Ητο βεβαίως θαυμαστός υπάλληλος ὁ νέος αυτός υπάλληλος του οίκου Φρομών.

Χάρις εις αυτόν ὁ κώδων του έργοστασίου με ὄλον τό τρομῶδες τῆς γηραιᾶς και διεραγματίας φωνῆς του είχαν άνακτήσει γρήγορα τό κύρος του· αυτός δέ ὁ τά πάντα διευθύνων άπηνεῖτο πᾶσαν δι' εκουτόν άνακούφισιν. Λιτός ὡς μαθητευόμενος, άφινε τά τρία τέταρτα του μισθοῦ του εις τον Πλανήν διά την σύνταξιν του Σέβη, άλλ' οὐδέποτε ήρώτα περι αὐτῶν. Την τελευταίαν ήμέραν εκάστου μηνός ὁ άνθρωπίσκος ήρχετο τακτικῶς και εξήτει τό μικρόν του εισόδημα, φερόμενος άξιοπρεπῶς και σοβαρῶς προς τον Σιγισμόνδον, ὡς άρμόζει εις εισοδηματίαν. 'Η κυρία Σέβη άπεπειράθη νά φθάση μέχρι του γαμβροῦ τῆς, ὃν συνεπόνει και ήγάπα· άλλά μόνη ή εμφάνισις του περιωμίου τῆς υπό την εισοδον έτρεπεν εις φυγήν τον σύζυγον τῆς Σιδωνίας.

Διότι τό θάρρος δι' οὐ ὠπλίσθη ήτο φαινομενικόν μάλλον ή πραγματικόν. 'Η άνακμήσις τῆς συζύγου του ήτο αείποτε παρούσα εις τό πνεῦμά του. Τι είχε γείνει άρα γε; τί έκάμνε; σχεδόν δυσηρεστεῖτο κατά του Πλανῆ διότι δέν του έλεγε τίποτε. 'Η έπιστολή πρό πάντων, ή έπιστολή εκείνη ήν δέν έτόλμησε ν' άποσφραγίση, τον έτάραττε πολύ. Διαρκῶς έσκέπτετο περι αύτῆς. "Αν είχε τό θάρρος, θά την εξήτει παρά του Σιγισμόνδου.

'Ημέραν τινά ὁ πειρασμός ὤπῆρξε σφοδρός. Εύρίσκετο μόνος κάτω εις τό γραφεϊον. 'Ο γηραιός ταμίης είχαν απέλθει ὅπως προγευματίση, αφήσας κατ' άσυνήθη σύμππτωσιν τό κλειδιον εις τό συρτάριον του γραφείου του. 'Ο 'Ρίσλερ δέν ήδυνήθη ν' άντιστῆ. "Ηνοίξε τό συρτάριον, ήρεύνησεν, άνεσκήρατε τά έγγραφα άλλ' ή έπιστολή δέν ήτο πλέον εκεί. 'Ο Σιγισμόνδος θά την είχε κρύψει έπιμελέστερον, προβλέπων ἴσως ὡς ένδεχόμενον αυτό τό όποιον συνέβαινε κατά την στιγμὴν εκείνην. 'Ενδομύχως ὁ 'Ρίσλερ δέν δυσηρεστήθη διά την άποτυχίαν, επειδή συνησθάνετο ότι άν ήθελεν εύρει την έπιστολήν, θά έληγεν ή φιλόπονος έγκαρτέρησις, ήν μετά τόσου κόπου είχαν έπιβάλει εις εκουτόν.

Κατά τό διάστημα τῆς εβδομαδος τά πράγματα έβαινον καλῶς. 'Ο βίος ήτο ὑποφερτός κατατριβόμενος περι τάς παντοειδεῖς φροντίδας του καταστήματος και τόσον έπίπονος, ὅστε ὁ 'Ρίσλερ, ἄμα τῆς νυκτός έπελθούσης, έπιπτεν εις την κλίνην του ὡς άναίσθητος μάζα. 'Αλλ' ή Κυριακή ήτο μακρά και ὀδυνηρά δι' αυτόν. 'Η έν

τῇ αὐτῇ σιγῇ, ή έρημία τῶν έργαστηρίων άφινον εις τον νοῦν του στάδιον εύρύτερον σκέψεως. 'Απεπειράτο νά έργασθῆ, άλλ' έλειπεν ή εκ τῆς εργασίας τῶν άλλων προερχομένη ένθάρρυνσις. Αυτός μόνος ήσχολεῖτο έντός του εύρουχῶρου άνακαυομένου έργοστασίου, οὔτινος και αύτή ή πνοή είχε σταματήσει. Οἱ μοχλοὶ τῶν θυρῶν, τά κεκλεισμένα παράθυρα, ή ήχηρά φωνή του γέρο 'Αχιλλέως παίζοντος μετά του κυνός του εις τῆς έρήμους αὐλάς, τά πάντα ὤπενεθύμιζον αύτῷ την μόνωσιν. Την αύτήν έντύπωσιν ένεποιεί αύτῷ και ή συνοικία. Εις τάς εύρουχῶρους ὁδοῦς, ένθα οἱ διαβάται ήσαν ήσυχοι και σπάνιοι, άντήχει μελαγχολικῶς ὁ ήχος τῶν κωδῶνων του έσπερινοῦ· ένίοτε ή άπήχησις του παρισινοῦ θορύβου, ὁ κρότος τῶν τροχῶν διερχομένης άμάξης, οἱ ήχοι φορητοῦ τινος ὄργανου βραδύναντος, ή τό κρέμβαλον άθυρματοπόλιδος, διατάρασσον στιγμιαίως την σιγήν οἰονεῖ ὅπως έπαυζήσωσιν αύτήν έτι μάλλον.

'Ο 'Ρίσλερ έπέζητει συνδυασμούς άνθείων και φυλλωμάτων, ένῶ δέ έκίνει την μολυβδίδα του, ὁ λογισμός του ὅστις δέν εύρισκεν εις τό έργον αυτό άσχολίαν έπαρκῆ διέφευγεν, άνέτρεχεν εις την παρελθούσαν εύδαιμονίαν, εις τάς άληθμονήτους συμφοράς, ὕφίστατο βασάνους και κατόπιν έπανερχόμενος ήρώτα τον ταλαιπώρον ὑποβάτην ὅστις εξηκολούθει νά καθήται πρό τῆς τραπέζης του· «Τί έπραξες κατά την άπουσίαν μου;» Φεῦ! οὐδέν είχε πράξει.

'Ω! πόσον μακρά, πόσον μελαγχολικά, πόσον σκληρά ήσαν αἱ Κυριακά! Συλλογίσθητε ότι άνεμιγνύετο εις πάντα ταῦτα τά συναισθηματικά τῆς ψυχῆς του και ή πρόληψις εκείνη του λαοῦ περι τῶν εἰσοτασίμων ήμερῶν, περι τῆς άγαπητῆς εἰκοσιτετραῶρου άνακαύσεως, και' ήν άνευρίσκει τις τό θάρρος και τάς δυνάμεις του. 'Εάν ήθελεν εξέλθει, ή θεὰ έργάτου τινός συνοδευομένου υπό του τέκνου του και τῆς συζύγου του θά τον έκάμνε νά κλαύση· άλλ' ή αύστηρά μοναστική του κάθειρξις έπεφύλαπτεν αύτῷ άλλας ὀδύνας, την άπελπισίαν τῶν έρημιτῶν, την φοβερὰν αὐτῶν άνταρσίαν ὅτε ὁ θεός προς ὃν άφιερῶθησαν δέν άνταποκρίνεται προς τάς θυσίας των. 'Ο θεός του 'Ρίσλερ ήτο ή εργασία, επειδή δέ δέν εύρισκε πλέον έν αύτῇ τον κατευνημόν και την γαλήνην, δέν έπίστευε πλέον εις αύτήν και την κατηρατο.

Συχνάκις κατά τάς ὥρας ταύτας τῆς πάλης ή θύρα τῆς αἰθούσης του σχεδισματος ήνοίγετο ήρέμα και ένεφανίζετο ή Κλαίρη Φρομών. 'Η μόνωσις του ταλαιπώρου άνδρός κατά τάς μακράς μεταμεσθηρινὰς ὥρας τῆς Κυριακῆς ένέπνεεν αύτῇ οἰκτον, και ήρχετο νά του κάμη συντροφίαν ὁμοῦ με τό κοράσιόν τῆς, γινώσκουσα εκ πείρας πόσον ή πράότης τῶν παιδιῶν ήτο

— «Πλανή, φίλε μου, ήθελα..»

Και έδίστασεν επί μικρόν.

— «ήθελα να μου δώσης την έπιστολήν... είξεύρεις, εκείνην την μικράν έπιστολήν μαζί με το δέμα.

Ο Σιγισμόνδος τον προσέβλεψεν έκθαμβος. Έν τή άπλοιότητι του ένόμιζεν ότι ο Ρίσλερ δέν έσυλλογίζετο πλέον την Σιδωνίαν, ότι την είχε παντελώς λησμονήση.

— Πώς!... θέλεις;...

— «Α! άκουσε με, το έκέρδησα και αυτό με τον κόπον μου. Θέλω να φροντίσω τώρα και δι' έμέ άρκετά έφρόντισα δια τους άλλους.

— Έχεις δίκαιον είπεν ο Πλανής. Λοιπόν ιδού τί θα κάμωμεν. Η έπιστολή και το δέμα εύρίσκονται εις την κατοικίαν μου, εις Μοντρούζ. Αν θέλεις, θα υπάγωμεν να γευματίσωμεν μαζί εις το Παλαι - Ροαγιαλ, όπως εις τον παλαιόν μας καλόν καιρόν, ένθυμείσαι;... Έγώ θα σου κάμω το τραπέζι. Θα το βρέξωμεν το βροχθειόν σου με όλιγον κρασι παλαιόν... από εκείνο το περίφημον! Έπειτα θα υπάγωμεν μαζί εις το σπίτι. Θα πάρης τα πράγματά σου και αν είνε πολύ άργά και δέν θα ήμπορξες να έπιστρέψης, ή δεσποινίς Πλανή, ή αδελφή σου, θα σου έτοιμάση ένα κρεβάτι και θα κοιμηθής εις την κατοικίαν μας... Είνε καλά εκεί κάτω... είνε έξοχή... Αύριον το πρωί εις τας έπτά θα έπιστρέψωμεν μαζί εις το έργοστάσιον, με το πρώτον λεωφορείον... Έλα φίλε μου, κάμε μου αυτήν την χάριν! είδεμή θα μου φανή ότι εξακολουθείς να μνησικαχής κατά του παλαιού σου φίλου, του Σιγισμόνδου.

Ο Ρίσλερ έδέχθη. Δέν έσκέπτετο αυτός να πανηγυρίση την άπονομήν του βραβείου, αλλά ν' άποσφραγίση ώρας τινάς ένωρίτερον την μικράν έπιστολήν, ήν είχεν ήδη άποκτήσει το δικαίωμα ν' άναγνώση.

Έδέθηκε να ένδυσθ. Το πράγμα άπήτει κάπως καιρόν, καθότι επί εξ διαρκείς μήνας έφερε πάντοτε την εργατικην του ένδυμασίαν, έθεωρήθη δέ ως έκτακτον συμβάν εις το έργοστάσιον. Αμέσως είδοποίησαν την κυρίαν Φρομών...

— Κυρία, κυρία!... ο κ. Ρίσλερ εξέρχεται!...

Η Κλαίρη τον παρετήρησεν εκ του παραθύρου, το ύψηλόν δ' εκείνο σώμα, το κεκυφός εκ τής θλίψεως και έρειδόμενον επί του βραχιόνος του Σιγισμόνδου ένεποίησεν αυτή βραθείαν έντύπωσιν, παράδοξον, την όποιαν πάντοτε ένθυμείτο κατόπιν.

Εις την όδόν οι άνθρωποι έχαιρέτιζον τον Ρίσλερ μετά προθυμίας, αυτός δέ ο άπλους χειριτισμός τον ένεκαρδίωκεν. Είχε τόσην ανάγκην ευμενείας! Άλλ' ο κρότος των άμαξών τον έξάλιζεν όπωςούν.

— Αισθάνομαι ζάλην... έλεγε προς τον Πλανήν.

— Στηρίξου καλά επάνω μου, φίλε μου... μη φοβήσαι!

Και ο άγαθός Πλανής ώρθούτο περιφέρων τον φίλον του μετά τής άφελούς και φανατικής έπάρσεως χωρικού εκ Μεσημβρίας φέροντος τον άγιον του χωρίου του.

Έφθασαν τέλος εις το Παλαι - Ροαγιαλ.

Ο κήπος έβριθε πλήθους Πολλοί ήρχοντο όπως άκροασθώσι την μουσικην, έν τώ μέσω δέ του κονιορτού και του κρότου των άνακινουμένων έδρών, καθείς άνεζήτηι θέσιν όπως τοποθετηθ. Οι δύο φίλοι εισήλθον μετά σπουδής εις το έστικτόριον, όπως άποφύγωσιν όλον εκείνον τον θόρυβον. Έκαθησαν έντός μιας των μεγαλων αίθουσών εις το πρώτον πατωμα, όπουθεν φαίνεται το πράσινον χρώμα των δένδρων, οι περιπατούντες και ο πίδαξ του ύδατος μεταξύ των δύο μελαγχολικών τετραγώνων τής πλατείας. Δια τον Σιγισμόνδον ήτο το άκρον άωτον τής πολυτελείας ή αίθουσα εκείνη του έστικτορίου, ή πανταχού επίχρυσος, με τα κεχρυσωμένα κάτοπτρα, τα πολύφωτα και τας εκ χάρτου χρωματιστού τοιχοστρωσίας. Το λευκόν μάκτρον, ο μικρός άρτος, ο καταλόγος των φαγητών του επί τιμκίς ώρισμέναις γεύματος έπλήρου αυτόν άγγαλλιάσεως.

— Καλά είμεθα έδω, αϊ; έλεγε προς τον Ρίσλερ.

Είτα μετά πάν νέον φαγητόν τής επί δαπάνη δύο φράγκων και πενήκοντα εκατοστών ευωχίας εκείνης, εξέφερον έπιφωνήματα, έπλήρου δια τής βίαις το πινάκιον του φίλου του:

— Φάγε άπ' αυτό!... είνε ώραϊον.

Ο Ρίσλερ με όλην αυτού την προθυμίαν όπως φανή ευχαρις, έφάνετο περίφροντις και έβλεπε διαρκώς από του παραθύρου.

— Ένθυμείσαι, Σιγισμόνδε;... είπε μετά τινος στιγμής.

Ο γηραιός ταμίας όστις ήτο άφωσιωμένος εις τας παλαιάς άναμνήσεις, τής έποχής ότε εισήχθη ο Ρίσλερ εις το έργοστάσιον, άπήνητησεν:

— Άκούς εκεί αν ένθυμούμαι!... ιδού. Η πρώτη φορά όπου έγευματίσωμεν μαζί εις το Παλαι Ροαγιαλ ήτο τον Φεβρουάριον του 46, το έτος όπου έγεινεν ή μεταρρύθμισις εις τας πλακάς εις το κατάστημα...

Ο Ρίσλερ έσεισε την κεφαλήν.

— Ω, όχι!... έγώ λέγω έδω και τρία έτη...

Εκεί άντικρυ έδειπνήσαμεν εκείνην την περίφημη βραδυά...

(Έπεται το τέλος).

ΠΟΛΙΤΕΙΑΚΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΒΟΥΛΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Α'.

Η πρώτη Κυβέρνησις, ήτις εύθως, άμα τή έλεύσει του Όθωνος έσχηματίσθη υπό τής άντιβασιλείας συνέκειτο εκ των άειμνήσιων Σ. Τρικούπη, του κλεινού τής επανάστασεως ιστορικού, ως προέδρου και ύπουργού των έξωτερικών και του έμπορικού ναυτικού, Χ. Κλονάρη, του μετέπειτα προέδρου του Άρείου Πάγου, ως ύπουργού τής δικαιοσύνης, Δ. Χρηστίδου των έξωτερικών, Ι. Ρίζου του Νερούλου των εκκλησιαστικών, Άλ. Μαυροκορδάτου των οικονομικών, Κ. Ζωγράφου των στρατιωτικών και Δ. Βούλγαρη των ναυτικών. Από τής 25 Ιανουαρίου 1833, ότε έσχηματίσθη το ύπουργείον τουτο, μέχρι τής 3 Σεπτεμβρίου 1843, ότε έδόθη το πρώτον σύνταγμα, οι ύπουργοί διωρίζοντο άπ' ευθείας υπό του βασιλέως. λαμβανόμενοι ή εκ των ένδόξων άνδρών του άγώνος, ως οι Σ. Τρικούπης, Άλ. Μαυροκορδάτος, Ι. Κωλέττης, Άντ. Κριεζής, Άνδρ. Μεταξας, ή εκ των εξ Ευρώπης, ένθα έσπούδαζον, έπιστρεφάντων πολιτευτών ως οι Ν. Θεοχάρης, Κ. Σχινάς, Γ. Ράλλης, Α. Μελας ή τέλος εκ των μετά του Όθωνος κατελθόντων έπισήμων Βυζαντιών ως οι Χ. Σμάλτε, Γ. Λεζουίρος, Δ. Ρουδάρε. Πρωθυπουργοί κατά το έννεκαετίς τουτο διάστημα διωρίσθησαν εξ, οι Σ. Τρικούπης, Άλ. Μαυροκορδάτος δις, Ι. Κωλέττης, Δ. Ρουδάρε και Άντ. Κριεζής, όστις κυρίως δέν ήτο πρωθυπουργός, αλλά προήδρευε του ύπουργ. συμβουλίου ως πρεσβύτερος· πλην τούτων δέ, από μεν τής 20 Μαΐου 1835 μέχρι τής 2 Φεβρουαρίου 1837 π.σ ήδρευε του ύπουργικού Συμβουλίου ο Άρμουνοπεργ, από δέ τής 8 Δεκεμβρίου 1837 μέχρι τής 10 Φεβρουαρίου 1841 αυτός ο βασιλεύς Όθων κατά το συγκεντρωτικώτατον σύστημα, όστινος ήτο άκρος θιασώτης, καθ' ο οι ύπουργοί μεταβάλλοντο εις άπλους γραμματείς του βασιλέως, μη άπαξιούντος να κατέρχεται μέχρι και των έλαχίστων λεπτομερειών τής διοικήσεως. Εκ των κατά την έποχην ταύτην διορισθέντων ύπουργών επί πλείονα μεν χρόνον έτήρησαν το χαροφυλάκιον οι Άντ. Κριεζής των ναυτικών (31 Δεκεμβρίου 1836—3 Φεβρουαρίου 1843) και Χ. Σμάλτε των στρατιωτικών (10 Ιουνίου 1835—2 Ιουλίου 1841), επί έλάχιστον δέ ο Ν. Σιλήβεργος των οικονομικών (6 Νοεμβρίου 1842—Δεκέμβριον 1842). Τέλος δέ 30 έν όλω πρόσωπα κατά το διάστημα τουτο διωρίσθησαν ύπουργοί ή γραμματείς τής επικρατείας, ως άνωμάζοντο τότε.

Β'.

Δευτέρα περίοδος του δημοσίου τής Ελλάδος βίου είνε ή άρχομένη από τής 3 Σεπτεμβρίου 1843, ότε ο λαός ήνάγκασε τον βασιλέα να ένδώση εις την έπιθυμίαν του, όπως κυβερνάται συνταγματικώς και λήγουσα την 11 Δεκεμβρίου 1862, ότε ο λαός παλιν νομίζων ότι ο βασιλεύς έδολιεύετο το σύνταγμα τον ήνάγκασε να κατάρτιση την Ελλάδα και το στέμμα και έπιστρέψη εις την πανίδα αυτού πλήρης πικρίας και άπογοητευμένος, διότι αι καλά αυτού διαθέσεις και προσπάθειαι υπέρ τής Ελλάδος επί όλόκληρον τριακονταετίαν, παρεξηγήθησαν. Κατά την περίοδον ταύτην το κοινοβουλευτικόν πολιτευμα ένεκα τής φανερας έπεμβάσεως των κυβερνήσεων κατά τας εκλογάς βλάβης μάλλον ή ώφελείας πρόξενον κατέστη. Κατ' αυτήν έπτάκις ένηργήθησαν εκλογαί, ήτοι έπτά βουλευτικά περίοδοι συνεκλήθησαν, ών αι δύο διελύθησαν, ή τρίτη και ή έκτη· εκείνη μεν υπό του Κωλέττου άπολέσαντος την πλειοψηφίαν, αυτή δέ εύθως άμα τή εκλογή ως προέδρου τής δευτέρας αυτής συνόδου του Θρ. Ζαίμη, λυσσώδως πολεμουμένου υπό τής βασιλείας. Εύθως εκ τής πρώτης βουλευτικής περιόδου ήρχισαν αι έπεμβάσεις κατά τας εκλογάς, αίτινες κατήνησαν άληθώς εικονικά· και αν δέ τις των αντίθετων έπαύγχανε κατ' αυτάς, ή εκλογή του ήκυροϋτο κατά τας εξελέγεις. Ένδεκα δ' έν όλω κυβερνήσεις διεδέχθησαν άλλήλας κατά το διάστημα τουτο, ώστε κατά μέσον όρον ή διάρκεια εκάστης ήτο είκοσι σχεδόν μηνών. Ουχ ήττον υπήρξαν και ύπουργεία διαρκέσαντα πολύ περισσότερο, ως το την 6 Αυγούστου 1844 υπό τον Κωλέττην σχηματισθέν, όπερ διήρκεσε μέχρι του θανάτου αυτού συμβάντος την 5 Σεπτεμβρίου 1847, το υπό τον Άντ. Κριεζήν (12 Δεκεμβρίου 1849—15 Μαΐου 1854) και το υπό τον Άθ. Μιαούλην (13 Νοεμβρίου 1857—26 Μαΐου 1862)· και έτερα διαρκέσαντα πολύ όλιγώτερον του μέσου όρου, ως το υπό τον Άλ. Μαυροκορδάτον σχηματισθέν την 30 Μαρτίου 1844 διαρκέσαν μέχρι τής 6 Αυγούστου 1844. Η σειρά των κατά την περίοδον ταύτην πρωθυπουργών είνε ή εξής: Άνδρ. Μεταξας, έφ' ου έψηφίσθη το σύνταγμα, Άλ. Μαυροκορδάτος, όστις εκλήθη να έφαρμόση αυτό κατά πρώτον. Ι. Κωλέττης, Κ. Τζαβέλλας, διαδεχθείς προσωρινώς τον Κωλέττην θανόντα εις την προεδρείαν του ύπουργικού Συμβουλίου, Γ. Κουντουριώτης, Κ. Κανάρης, Α. Κριεζής, Άλ. Μαυροκορδάτος, Δ. Βούλγαρης, Άθ. Μιαούλης και Ι. Κολοκοτρώνης, όστις μετά των Ν. Δραγούμη, Ε. Ηλιοπούλου, Δ. Χατζίσκου, Π. Βάρβογλη, Σ. Μήλιου και Ν. Μεξή έσχημάτισε το τελευταίον του Όθωνος ύπουργείον, ύπουργείον του αίμα-

τος επικληθέν. Κατά τὴν περίοδον ταύτην ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ὑπουργῶν πλεονάζουσι τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἀγῶνος (Κ. Κανάρης, Ἀνδρ. Λόντος, Ἀναστ. Μαυρομιχάλης, Τ. Μαγγίνας, Κ. Τζαβέλλας, Γ. Κουντουριώτης, Ι. Σταΐκος κτλ) καὶ τὰ τῶν ἐν Εὐρώπῃ σπουδασάντων καὶ θεωρουμένων ὡς ἀνωτέρας παιδείας τυχόντων (Μιχ. Σχινάς, Μιχ. Σκαλιστήρης, Κ. Προβελέγγιος, Σπ. Πήλλικας, Π. Καλλιγιάς, Μιχ. Ποτλῆς, Π. Ἀργυροπούλου, Ν. Δραγούμης, Α. Ρ. Ραγκαβῆς κτλ) οὐχ ἦττον ὅμως προσετέθησαν καὶ ἄλλα, ἀνδρῶν ἐκ τοῦ κοινοβουλίου ἀναδειχθέντων, οἵτινες νέον αἶμα μετήγαγαν εἰς τὰ μέλη τῶν διευθυνόντων τὴν κυβερνητικὴν μηχανήν, καὶ οἵτινες ἐμελλον μετὰ ταῦτα νὰ διαχειρισθῶσιν αὐτοὶ ἀποκλειστικῶς τὴν κυβέρνησιν (Ἀλ. Κουμουνοῦρος, Θρ. Ζαΐμης, Χ. Χριστόπουλος, Δ. Καλλιφρονᾶς, Λ. Σμολένσκη, Λ. Κρεστενίτης κλπ) Τέλος ἐν ὄλῳ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἀνῆλθον ἐπὶ τῆς ὑπουργικῆς ἑδρας 72 πρόσωπα.

Γ'

Μετὰ τὴν ἐξῶσιν τοῦ Ὁθωνος συνέστη τὴν 10 Ὀκτωβρίου 1862 τριμελὴς ἀντιβασιλεία συγκειμένη ὑπὸ τῶν πρωταγωνιστῶν τῆς μεταπολιτεύσεως Δ. Βούλγαρη ὡς προέδρου, Κ. Κανάρη καὶ Μ. Ρούφου, ἧτις διώρισεν τὸ πρῶτον ὑπουργεῖον συγκείμενον ἐκ τῶν Ἀδ. Διαμαντοπούλου, Α. Κουμουνοῦρου, Θρ. Ζαΐμη, Τ. Μαγγίνα, Δ. Μαυρομιχάλη, Δ. Καλλιφρονᾶ, Σ. Δεληγιώργη καὶ Β. Νικολοπούλου. Συνελθούσης δὲ τῆς ἀμέσως συγκαληθείσης ἐθνοσυνελεύσεως ἡ προσωρινὴ κυβερνησις κατέθηκε τὴν ἐξουσίαν δούσα λόγον τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀρχῆς αὐτῆς, ἀπὸ δὲ τῆς 12 Φεβρουαρίου 1863 ἀνέλθων αὐτὴ ἡ συνέλευσις τὴν ἐκλογὴν τῶν βουλευτῶν διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας καὶ οὕτω τρεῖς κυβερνήσεις ἐξελέγησαν μία ὑπὸ τὸν Δ. Κυριακὸν καὶ δύο ὑπὸ τὸν Μ. Ρούφον, ἐκτὸς τῆς κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς προσωρινῆς κυβερνήσεως σχηματισθείσης ἧτις 4 μόλις ἡμέρας διήρκεσεν. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ὑπουργοὶ ἐξελέγοντο, ὡς εἰκόσ, οἱ ἕκαστος ἀντιβασιλικοί, οἱ τὰ μάλιστα συντελέσαντες εἰς τὴν πτώσιν τοῦ Ὁθωνος. Κατὰ τὴν μεσοβασιλείαν ἀνῆλθον τὸ πρῶτον εἰς τὸ ὑπουργικὸν ἀξίωμα οἱ μετέπειτα μεγάλως διαπρέψαντες Ἐπ. Δεληγιώργης, Α. Δυγερινός, Ἀθ. Πετιμεζᾶς, Θ. Π. Δηληγιάννης, Β. Νικολόπουλος, Ι. Παπαζαφειρόπουλος, Γ. Μπούμπουλης κτλ. Ἐν ὄλῳ κατὰ τὸ μόλις ἐνιαύσιον τοῦτο διάστημα ἐξελέγησαν ὑπουργοὶ 35 πολιτευταί.

Δ'

Τελευταία περίοδος εἶνε ἡ ἀπὸ τῆς ἐλευσεως τοῦ Γεωργίου Α'. μέχρι σήμερον. Κατ' αὐτὴν καίτοι ἡ κοινοβουλευτικὴ μηχανὴ λειτουργεῖ ἀκριβῶς, μόλις ἐπ' ἐσχάτων κατωρθώθη νὰ ἐ-

χωμεν μονίμους κυβερνήσεις. Μοναδικὸν εἶνε τὸ συμβᾶν κατὰ τὸ 1865, ὅτε ἐξ ὑπουργεῖα διεδέχθησαν ἀλληλοδιαδόχως ἄλληλα τὸ ὑπὸ τὸν Ἀλ. Κουμουνοῦρον (2 Μαρτ.—20 Ὀκτωβρ.), τὸ ὑπὸ τὸν Ἐπ. Δεληγιώργην τὸ πρῶτον χριστιανικῶν πρωθυπουργοῦς, διαρκέσαν 14 ἡμέρας, τὸ ὑπὸ τὸν Δ. Βούλγαρην τριήμερον, τὸ ὑπὸ τὸν Ἀλ. Κουμουνοῦρον ἐφθήμερον, τὸ ὑπὸ τὸν Ἐπ. Δεληγιώργην διαρκέσαν 16 ἡμέρας καὶ τέλος τὸ ὑπὸ τὸν Μ. Ρούφον ἄχρον. Πλὴν τούτων κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἔχομεν καὶ ἕτερα ὑπουργεῖα βραχὺ διαρκέσαντα τὸ ὑπὸ τὸν Ἀρ. Μωραϊτίνην ἔλασσον τοῦ μηνός, τὸ ὑπὸ τὸν Ἐπ. Δεληγιώργην (26 Νοεμβρίου 1876—1 Δεκεμβρ. 1876) ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας, τὸ ὑπὸ τὸν Χ. Τρικούπην ἐπὶ 5 ἡμέρας (21—26 Ὀκτωβρ. 1878, τὸ ὑπὸ τὸν Δ. Βάλβην ἐπὶ 12 ἡμέρας (27 Ἀπριλίου—9 Μαΐου 1886 καὶ ἄλλα. Μακρόδια δὲ ὑπουργεῖα ἐπὶ Γεωργίου εἰσὶ τὸ ὑπὸ τὸν Ἐπ. Δεληγιώργην τὴν 8 Ἰουλίου 1872 ὄρισθὲν καὶ διαρκέσαν μέχρι τῆς 9 Φεβρουαρίου 1874 καὶ τὰ δύο τελευταῖα ὑπὸ τὸν Χ. Τρικούπην, ὧν τὸ μὲν πρῶτον διήρκεσεν ἔτη τρία καὶ ἓνα μῆνα (3 Μαρτίου 1882—19 Ἀπριλίου 1885), τὸ δὲ, ὅπερ κατὰ τὰ φαινόμενα ἔσται τὸ μακροβιότερον πάντων τῶν ἐν Ἑλλάδι σχηματισθέντων ὑπουργείων ἀναλαθὸν τὴν ἐξουσίαν τὴν 9 Μαΐου 1886 ἐξακολουθεῖ ἐπὶ διαχειριζόμενον αὐτὴν. Ἀξιοσημείωτον εἶνε καὶ τὸ ὑπὸ τὸν Κ. Κανάρην, τὴν 26 Μαΐου 1877 σχηματισθὲν καὶ διαρκέσαν μέχρι τῆς 11 Ἰανουαρίου 1878, ἧτοι καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κανάρη, συμβᾶντα τὴν 2 Σεπτεμβρίου 1877 οὕτινος μέλη ἀπετέλουν οἱ Ἐπ. Δεληγιώργης, Ἀλ. Κουμουνοῦρος, Θρ. Ζαΐμης, Χ. Τρικούπης, Θ. Δηληγιάννης καὶ Χ. Ζιμβρακζακῆς καὶ ὅπερ οἰκουμενικῶς ἐπεκλήθη. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἐσχματίσθησαν 38 ὑπουργεῖα καὶ ἀνῆλθον εἰς τὸ ὑπὸ τῆς πολιτείας ἀξίωμα οἱ ἐξῆς, ὧν τινες πλέον ἢ ἅπαξ, ὁ δὲ Κουμουνοῦρος δεκάκις: Δ. Βούλγαρης, Κ. Κανάρης, Ζ. Βάλβης, Ἀλ. Κουμουνοῦρος, Ἐπ. Δεληγιώργης, Μ. Ρούφος, Χρ. Μωραϊτίνης, Θ. Ζαΐμης, Χ. Τρικούπης, Θ. Δηληγιάννης καὶ Δ. Βάλβης. Οἱ δὲ ἀνελθόντες εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ ὑπουργοῦ ὑπερβαίνουν τοὺς 80, ὧν ἐλάχιστοι οἱ ἐκ τῶν ἀγωνιστῶν, ἡ πλειονότης δὲ ἐκ νέων πολιτευτῶν, σχηματισάντων τὸ στάδιον αὐτῶν διὰ τῆς προσωπικῆς εὐφυΐας καὶ ἰκανότητος αὐτῶν ἢ υἱῶν τῶν κατὰ τὸν ἀγῶνα καὶ ἐπὶ τοῦ Ὁθωνος διαπρέψαντων, εἰσὶ δὲ καὶ οἱ στερούμενοι ἐντελῶς πάσης προσωπικῆς ἀξίας, διελθόντες δὲ ὡς ἀστραπὴ ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ ὄριζοντος, καὶ οὐδὲν καταλιπόντες ἔχοντες τῆς διαβάσεως αὐτῶν, ὥστε ἐξίσταται ὁ ἀναγινώσκων τὸν κατάλογον αὐτῶν πῶς κατ' ὀφθαλμὸν νὰ ἀνέλθωσιν εἰς τοιοῦτον ἀξίωμα.

Ἐν συνόλῳ ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς βασιλείας 61 πρωθυπουργοὶ διεδέχθησαν ἀλλήλους· ἐκ δὲ τῶν ὑπουργείων τοὺς μὲν πλείστους προϊσταμένους ἔσχε τὸ τῆς δικαιοσύνης 93, τοὺς δ' ἐλάχιστους τὸ τῶν ναυτικῶν 75, ἐξ ὧν ἐλάχιστονες τοῦ ἡμίσσεως οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος ναυτικοὶ καὶ ἐκ τούτων οἱ πλείστοι ἐπὶ Ὁθωνος, ὅτε ἔζων οἱ θαλασσοφρεῖς ἥρωες τῶν Σπετσῶν, τῆς Ἰδρας καὶ τῶν Ψαρρῶν. Ἐκ δὲ τῶν ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν 79 ὑπουργῶν, εἰς ἧτο ἀντιστράτηγος ὁ Β. Πετιμεζᾶς (30 Ἀπριλίου 1879), εἰκοσι ὑποστράτηγοι, εἰς λοχαγός, ὁ Δ. Γρίβας, ὅκτω πολιτικοί, εἰς ναυτικός, ὁ Δ. Μπούμπουλης (26 Ὀκτωβρίου 1848—18 Δεκεμβρίου 1878) καὶ οἱ λοιποὶ στρατιωτικοὶ ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ συνταγματάρχου μέχρι τοῦ τοῦ ταγματάρχου.

Ε'

Ἀπὸ τῆς ψηφίσεως τοῦ πρώτου συντάγματος μέχρι τῆς ἐξώσεως τοῦ Ὁθωνος συνεκλήθησαν 7 βουλευτικαὶ περίοδοι, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἵπομεν, ὧν αἱ σύνοδοι ἀνέρχονται εἰς 20, ἐξ ὧν μία μόνον ἐκτακτος, ἡ τελευταία. Ἐκ τῶν περιόδων τούτων αἱ πέντε πρώται συνέκειντο ἐκ 3 συνόδων ἐκάστη, ἡ ἕκτη ἐκ δύο καὶ ἡ ἑβδόμη ἐκ δύο τακτικῶν καὶ τῆς ἐκτακτοῦ Ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας τοῦ Γεωργίου συνῆλθον ΙΑ' περίοδοι, ὧν αἱ σύνοδοι ἀνέρχονται εἰς 33, ἐξ ὧν ἑπτὰ ἐκτακτοί. Τὰς πλείστας συνόδους ἔσχεν ἡ ἑβδόμη, τέσσαρας τακτικὰς καὶ δύο ἐκτακτοὺς καὶ τὰς ἐλάχιστας ἡ τετάρτη, μίαν καὶ μόνην. Εἰς τὸ ἀξίωμα δὲ τοῦ προέδρου τῆς βουλῆς ἀνῆλθον 34 βουλευταί, ὧν τινες δις, τὸ ὅλον 53 εἰς δηλ. πλέον τῶν συνόδων διότι κατὰ τὴν γ'. σύνοδον τῆς Ε' ἐπὶ Ὁθωνος περιόδου ὁ τὴν 31 Ὀκτωβρίου 1855 ἐκλεγθεὶς πρόεδρος Ἀλ. Κουμουνοῦρος παρητήθη τὴν 28 Ἰουνίου 1856 ὡς διορισθεὶς ὑπουργός καὶ ἐξελέγη ἀντ' αὐτοῦ ὁ Ι. Ζάρκος. Ἐκ τούτων ὁ μὲν κ. Ἀνδρ. Δυγερινός ἐξελέγη δεκάκις, ὁ δὲ κ. Θρ. Ζαΐμης πεντάκις, οἱ δὲ λοιποὶ ἅπαξ ἢ δις. Τῆς συνελεύσεως τῆς 3 Σεπτεμβρίου πρόεδρος μὲν ἐξελέγη ὁ Π. Νοταρᾶς, ἀντιπρόεδρος δὲ αἱ Ἀνδρ. Μαυροκορδάτος, ὅστις καὶ διετύχωνε τὰς συνεδριάσεις ἕνεκα τοῦ ἐσχάτου γήρατος τοῦ Π. Νοταρᾶ, Α. Μεταξᾶς, Ι. Κωλέτης καὶ Ἀνδρ. Λόντος. Τῆς δὲ β' ἐν Ἀθήναις Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τοῦ 1862 πρόεδρος ἐξελέγησαν ἀλληλοδιαδόχως οἱ Ζ. Βάλβης, Ἀρ. Μωραϊτίνης, Δ. Κυριακός, Ἐπ. Δεληγιώργης καὶ Ι. Α. Μεσηνέζης.

Στ.

Τὸ παρελθόν, τὸ ὅποιον ἦτο ἰσως θλιβερώτατον ὅταν ἦτο παρόν, φαίνεται παράδεισος εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι δὲν ἔχουν πλέον μέλλον.

Ἐκ τοῦ ἐμμέτρου ἡμερολογίου τοῦ Ῥωμοῦ ἐκδομένου κατ' αὐτὰς δημοσιεύομεν κατ' εὐμενῆ παραχώρησιν τὸν ἐπίλογον ἐν ᾧ ὁ Φασουλῆς καὶ ὁ Περικλῆς συνδιελέγονται περὶ τοῦ τέλους τοῦ κόσμου μετὰ ποιητικῆς ἐξάρσεως πολὺ διαφόρου τῆς συλήθους αὐτῶν εὐτραπέλου στιχομυθίας.

Σ. τ. Δ.

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Φ.—Σὰν τί φρονεῖς, βρὲ Περικλῆ, ὁ κόσμος πῶς θὰ γίνη; Π.—Λίγο μὲ μέλει, Φασουλῆ, ρουθῶνι ἂν δὲν μείνη. Φ.—Ἐγὼ τὰς δέλτους τὰς σφᾶς τῶν μάντεων ἀνοίγων πιστεύω πῶς ὁ ἥλιος ὀλιγον κατ' ὀλίγον ἢ ἄσπρη τὴν θερμότητά τοῦ ἔχει πρό αἰώνων καὶ δὲν θὰ ἀπέλλῃ πλέον φῶς ἐστὴν σφαῖραν τῶν κλαυθμίων.

Τότε δὴ τότε κοπετὸς κ' ὀλολυγμὸς πολὺς, ἢ ῥίθουν τὰς πορφύρας των χαμαὶ οἱ βασιλεῖς, εἰς τοῦ σκηπτούχους Καίσαρας οἱ δοῦλοι δὲν θὰ κύπτουν.

Ὑπὸ τὴν γῆν οἱ ἄνθρωποι τὸν πλοῦτον δὲν θὰ κρύπτουν, θὰ λείψουν πόλεμοι δεινοί, στρατεύματα καὶ στόλοι, οἱ δὲ φιλόσοφοι τῆς γῆς κ' οἱ νομοθέται ὅλοι θὰ παύσουν νόμους γραφόντες καὶ εἰς τοὺς δύο Πόλους διὰ νὰ δασέωμεν ἡμεῖς ἀκάνθας καὶ τριβόλους. Θὰ λείψουν τὰ πρόνοια καθ' ἅπασαν τὴν κτίσιν καὶ θὰ ταχθῶμεν ἅπαντες εἰς μίαν μοίραν ἴσην καὶ κόσμους θὰ ζητήσωμεν καὶ χώρας θερμότερας καὶ θὰ μεταναστεύωμεν ἐς τῶν Τροπικῶν τὰς σφαίρας, ποῦ ἄπειρα μικρόβια ὡς ἄμμος τῆς θαλάσσης, μὲ τὰ ὅποια τρέφεται μυστηριώδης πλάσις, ἀόρατα καὶ ἀγνωστα πρό χιλιάδων χρόνων διὰ προνοίας θαυμαστῆς καὶ συνεχῶν ἀγῶνων ἐδημιούργησαν ξηρὰς ἡπείρων ἀπεράντων πρὸς τελευταῖον ἄστυλον τῶν δυστυχῶν ἀπάντων. Ἄλλὰ κ' ἐκεῖ ὁ ἥλιος τὴν γῆν δὲν θὰ θερμαίνει κ' ἐκεῖ τὸ πᾶν κατὰξῆρον καὶ φύσις παγωμένη, κ' οὐδὲ πυραὶ καὶ κλίθκνοι καὶ πάντα τὰ ὄπτα, οὐδ' ἡ μεγάλη κἄμινος τῶν παιδῶν τῶν ἑπτὰ, οὐδ' ἄνθρωκες παντοδαποί, οὐδὲ ὄπαι κρατήρων, οὐδὲ Πυριφλεγέθοντες μετὰλλων διαπύρων, θὰ δυνήθουν θερμότητα νὰ δώσουν ἐπαρκῆ, εἰς μάτην δὲ θὰ τρέχωμεν πρὸς θερμοασιν ἐκεῖ. Θὰ γίνη μαύρη ἔρημος αὐτὸς ὁ κόσμος πλέον, δὲν θὰ βρυχᾶται ἄγριος ὁ βαθυκαίτης λέων, ὁ μύρμηξ πολυμέριμος τροφήν δὲν θὰ συνάξῃ, θὰ κρυσταλλώσουν τὰ ρευστὰ καὶ τάχα νῆ πελάγη, παντοῦ θὰ φέρῃ θάνατον τὸ πνεῦμα τοῦ Βορᾶ, δὲν θὰ κυλοῦν οἱ χειμαρροὶ ἀφρίζοντα νερά, οὐδὲ θὰ βλέπῃς τοὺς ἀμνούς σκιρτῶντας ἐπὶ λόφων, οὐδὲ θ' ἀκούῃς μουσικὴν ῥυθμικὴν πολυστρόφων, οὐδ' ἄσμα ἢ περυγίμα πτηνῶν καλλικελάδων, οὐδ' ἓνα κἄν δὲν θ' ἀπαντᾷ ἐπὶ τῶν δένδρων κλάδων, οὐδὲ ἄγρος πολύκαρπος, οὐδὲ ἀνοῦσα ῥάχις, οὐδὲ θὰ παῖξ' ἡ Δήμητρα μὲ τοὺς χρυσοὺς τῆς στήχης, οὐδ' ἄροτρον καὶ βούκεντρον, οὐδὲ Πανὸς αὐλός, οὐδὲ ἀνθέων κάλυκες καὶ σφρίγος καὶ καυλός, οὐδ' ἄμπελος καλλιθλαστος κ' ἐργατικὴ κυψέλη, οὐδὲ γλυκεῖα σταφυλῆ, οὐδ' οἶνος, οὐδὲ μέλι, οὐδ' ἔρωσ ἀκτινοβολῶν μὲ τόξα καὶ φαρέτραν, πλουσίαν φέρων βλάστησιν κ' εἰς τὴν ἀργούσαν πέτραν, ἐξωρατίζων τοῦ παντός τὴν φύσιν καὶ τὸ σχῆμα, ζωογονῶν τὴν ἄρσραν μὲ τὸ γοργόν του βῆμα, πολύμορφος, πολύχρωμος, μεθῶν, κομπάζων, τέρπων, καὶ ὑπὸ θάμνοιο ἀφανῆς κ' ὑπὸ βοτάνης ἔρπων, τὸν σπόρον του τὸν γόνιμον εἰς γῆν καὶ πόντον σπείρων, θεὸς θανάτου καὶ ζωῆς δημιουργῶν καὶ φθέρων.

Ἐγὼ δὲ τότε θὰ εἰπῶ: « Ἄς κλίνωμεν τὸ γόνυ... ὁ ἥλιος ποῦ εἶδες τὸ σφραῖγος καὶ τὸ φῶς αὐτὸς ἐκεῖνος σήμερον τὰς σάρκας μας παγάνει καὶ σύμπας καταστρέφεται ὁ κόσμος ὁ σοφός... Ὡ κόσμε, εἰς τοῦ Χάρωνος τὸ ἔλεος ἀφήσου... ἢ μόνη σωτηρία σου ἐν τῇ καταστροφῇ σου. Κι' ἂν νέον θάλασπος καὶ ζῶν ὁ ἥλιος σοῦ δώσῃ ἀπὸ τὴν μακρὴν μαζῶν σου τίς πλέον θὰ σέ σώσῃ; Εἰς τὰς ἡμέρας ἄλλοτε αἰώνων ζαειμνήστων, ὅπουταν ἐπροσμένετο δευτέρα παρουσία, προφήται ὑφονόμενοι ἐπὶ τῆς μηλωτῆς των παντοῦ εὐηγγελίζοντο τὴν ἔλευσιν Μεσσία. Κι' ἐφάνη φῶς ἀνέσπερον εἰς τὴν Ἀνατολὴν κι' ἐβλάστησεν ἰκμάς ζωῆς εἰς τοῦ Χριστοῦ τὸ μνημα, κι' ἀπὸ τὰ χεῖλη, ποῦ πικρὰν ἐρρόφησαν χολήν, ἐξῆλθε τὸ γλυκύτερον διὰ τὸν κόσμον ῥῆμα. Ἀλλὰ κατέρριψαν πολλοὶ μὲ τοῦ σοφοῦ τὴν πείραν τὸν στέφανον τῶν ἀκανθῶν ἐκ τῆς χριστῆς του κόμης, καὶ εἰς τοῦ πρώτου μαρτυροῦ τὴν ἄσπιλον πορφύραν ὠργίασαν οἱ Καίσαρες ἐκάστης νέας Ῥώμης. Ὡ Κόσμε, πρέμων κύταζε τῶν οὐρανῶν τὸν θόλον, παρῆλθον οἱ τρισόλθιοι τῆς σωτηρίας χρόνοι, κι' ἀπὸ τὰς ἀμαρτίας σου ἡ χειροτέρα ὄλων, ὑπῆρξε μία πάντοτε... ἡ ἀρετὴ σου μόνη. Τὸ ἅγιον τῆς εἰδῶλον ἄειποτε κρατῶν, κατεκυλίσθη ὡς τυφλὸς εἰς βόρβορον παχύν, ὁ δὲ ἀραχνούφαντος τῆς ἀρετῆς χιτῶν, βορβόρου φέρει στίγματα εἰς πᾶσαν του πτυγῆν. Ὡ ἄνθρωποι, ὁ ἥλιος τὸ φῶς του δὲν σὰς στέλλει, καὶ πᾶς προφήτης ἔπαυσε Μεσσίας ν' ἀναγγέλλῃ. Ἀπόδοτε τοῦ πνεύματος τὴν τόσην εὐστροφίαν πᾶσαν ἰδέαν ἀγαθοῦ, ὠραίου, ἀληθοῦς, ἀπόδοτε ἔς τὸν οὐρανὸν τὴν ζεῖωρον σοφίαν, ὅποσιν του ἐκλέψατε διὰ τοῦ Προμηθέως! Ἄυτὰ θὰ λέγω ἔς τῶν θνητῶν τὴν τόσην συμφορὰν, θὰ βλέπω δὲ τριγύρω μου τὴν πλάσιν νεκρομένην, καὶ τόσην θὰ αἰσθάνωμαι ἀνέκφραστον χαρὰν, ὅσην ὁ Νέρων θεωρῶν τὴν Ῥώμην καιομένην.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΡΗΣ.

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

Αἱ ἑλβετικάι ἐταιρίαι τῆς ἐπὶ σκοπὸν βολῆς εἶχον πρὸ καιροῦ ἀποφασίσαι νὰ ἐγείρωσι δι' ἐθνικοῦ ἐράνου ἀνδριάντα εἰς τὸν πρωτογενὸν τῆς ἑλβετικῆς ἐλευθερίας Γουλιέλμον Τέλλον. Μεθ' ὅλας ὁμως τὰς ἐνεργείας αὐτῶν αἱ ὄλαι εἰσφοραὶ μέχρι τοῦδε δὲν ὑπερέβησαν τὰ 1206 φράγκα καὶ 50 ἑκατοστά. Τοῦτο δὲ προέρχεται ἐκ τῆς ὀλονὲν ρίζουμένης ἰδέας ὅτι ὁ Τέλλος εἶνε πρόσωπον πλασθὲν ὑπὸ τῆς παραδόσεως.

— Πώλησις αὐτογράφων ἀξίων λόγου ἐγένετο ἐσχάτως ἐν Λονδίῳ. Μεταξὺ ἄλλων ἐπωλήθησαν: ἀντὶ 155 δραχμῶν ἐν γράμμα τοῦ Φραγκλίνου πρὸς ἀνεψιῶν του, ἀντὶ 435 δραχμῶν ἕτερον γράμμα τοῦ Λόρδου Νέλσονος πρὸς τὸν Βάλτερ Σκὸτ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 2 Μαΐου 1803 γραφέν ἐπὶ τοῦ πλοίου Βικτωρία, ἀντὶ 430 δραχμῶν ἐν αὐτόγραφον τοῦ Βάλτερ Σκὸτ, ἀντὶ 535 δραχμῶν ἐν αὐτόγραφον τοῦ ποιητοῦ Σέλλεϋ, καὶ εἰς ποικίλας τιμὰς ἄλλα αὐτόγραφα τοῦ Βολταίρου, τοῦ Δικενς, τῆς βασιλίσσης Ἐλισάβετ, τοῦ Δσραῖλη ἀκριβώτερον δὲ πάντων ἐν γράμμα τοῦ Βύρωνος ἀντὶ 950 δραχμῶν.

— Προκειμένου νὰ γείνη μέγας χορὸς δημόσιος ἐν Κιγκινάτῃ τῆς Ἀμερικῆς καὶ μὴ ὑπάρχοντος καταλ-

λήλου πρὸς τοῦτο οἰκοδομήματος, ἀπεφασίσθη νὰ γείνη ὁ χορὸς ἐντὸς ναοῦ τὸν ὁποῖον ἐνοικίασαν πρὸς τοῦτο. Καὶ καμμία ἀντίρρησης δὲν προσεβλήθη ἀπὸ τοὺς εὐλαβεῖς καὶ ὁ χορὸς ἐγένετο καὶ ἐπέτυχε πολὺ.

— Ἐν γένει μὲν ἐκ τῶν ἀνα τὴν Εὐρώπην οἱ ταχύτεροι σιδηροδρομικοὶ συρμοὶ εἶνε οἱ τῆς Ἀγγλίας, ἀλλ' ὑπάρχει μία γαλλικὴ γραμμὴ ἢ μεταξὺ Ὀρλεάνος καὶ Παρισίων ἐπὶ τῆς ὁποίας ὁ ταχύς συρμὸς τοῦ Βορδῶ διατρέχει 1540 μέτρα κατὰ λεπτόν ἡτοῖ ὅσα ἐπὶ οὐδεμιάς ἄλλης γραμμῆς.

— Ἀγγλος ἐπιστήμων ὁ κ. Θωμᾶς Τσέλλδ ἐπανελθὼν ἐκ ταξιδίου εἰς Κίναν ἐκόμισε φωτογραφίας τῶν ἀρχαιοτάτων ἀστρονομικῶν ὀργάνων ἅτινα ὑπάρχουσιν ἐν τῷ ἀστεροσκοπεῖῳ τοῦ Πεκίνου. Τὰ ὄργανα ταῦτα εἶνε τοῦ ἔτους 1279 μετ' ἐξαίρετου τέχνης κατασκευασμένα ἐξ ὀρειγάλκου, διατηροῦνται δ' ἐν ἀρίστῃ καταστάσει μέχρι τῆς σήμερον.

— Καὶ ἐν Ἰαπωνίᾳ ἤρξατο λειτουργοῦν τὸ τηλεφώνον: δημοσίᾳ τηλεφωνικὴ γραμμὴ συνέδεσε δύο πόλεις ἀπεχούσας 160 χιλιόμετρα τὴν Ἰοκοάμαν καὶ τὴν Σιζουόκιν.

— Ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Πέτρου ἐν Ῥώμῃ ἐστήθη γιγάντειον ἐκκλησιαστικὸν ὄργανον. Πρὸς ἐγκαίνισιν δ' αὐτοῦ παρεκλήθη ὁ Γκουὸ νὰ συνθέσῃ πανηγυρικόν τι μέλος, τὸ ὁποῖον θὰ ψαλῆ ὑπὸ 4000 φωνῶν.

— Ἐκλείσθη τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ὀδησοῦ ἐνεκα ταραχῶν τῶν φοιτητῶν.

— Κατὰ τινὰ ἀγγλικὴν στατιστικὴν ἢ ἀναλογία τῶν γάμων ἐν Ἀγγλίᾳ κατὰ τὸ ἔτος 1888 ὑπῆρξεν ἀκριβῶς ὅποια καὶ κατὰ τὸ 1887 ἦτο 14,2 ἐπὶ τοῖς χιλίοις. Πρὸ τοῦ 1866 ἡ ἀναλογία ἦτο 17,5, ἀλλ' ἔκτοτε ἤρχισε νὰ καταβαίνει.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Ὅταν μίαν γυναῖκα δὲν τὴν ἐννοοῦν θὰ εἰπῇ ὅτι αὐτὴ δὲν ἐννοεῖ τοὺς ἄλλους.

*

Ὅταν γείνη ζηλότυπος ὁ ἔρωσ ἀποκτᾷ ἑκατὸν ὀφθαλμοὺς ὡς ἄλλος ἄργος ἄλλ' ἀπὸ τοὺς ἑκατὸν αὐτοὺς οὐτὲ οἱ δύο δὲν βλέπουν καλά.

*

Ἄν δὲν εἶγεν ἐλαττώματα ὁ ἄνθρωπος δὲν θὰ ἐβλεπε μὲ τόσην χαρὰν τὰ ἐλαττώματα τῶν ἄλλων.

ΕΩ Κ' ΕΚΕΙ

Ἐκ τῆς φυσικῆς ἱστορίας.

Θεῖος: Ποῦ εἴσθε τώρα εἰς τὴν φυσικὴν ἱστορίαν; Ἀνεψιός: Ἀρχίσαστε τὰ πουλιά.

Θεῖος: Καὶ ποῖο πουλὶ προτιμᾷς ἀπ' ὅλα; Ἀνεψιός: Χήνα ψητὴ μὲ πατάτες.

Μήτηρ καὶ κόρη.

— Νὰ σοῦ πῶ, κόρη μου, αὐτὸς ὁ νέος ποῦ ἔμιλοῦσε τόσην ὄραν μαζί σου δὲν σου εἶπε κανένα γλυκὸν λόγον, τίποτε ποῦ νὰ δείχνῃ πῶς θὰ ἐπιθυμοῦσε νὰ σε πάρῃ;

— Ὅχι, μητέρα, μόνον μ' ἐρώτησεν ἂν εἶχες σκοπὸν νὰ συγκατοικήσῃς μαζί μου ὅταν ἴκωντο.